

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indult Bétsből, Kedden, Julius 3-dik napján, 1814-dik esztendőben

Spanyol Ország.

Itt következik most summásan az a' levél, mellyet a' közelébb költ M. Kurirban ki nem adhattunk, a' melly által i. i. a' *Londoni* Kurirban, melly a' Spanyol *Korteseket* eleintén csaknem az egekre emelte vala, ugyan ezen Kortések letorkoltatták: —

„A' Spanyol Kortések' mivolta, úgy-
mond, még kevésbé esmeretes, 's akármi-
képen lehessen ő róllok egyéb tekintetben
ítélni, elég az a' dologhoz, hogy legalább
Ángliára nézve szembetűnőleg hasznos ezen
társaságnak megbukása. —

„Spanyol ország két részre volt és van
még ma is oszlvá; egyik részt teszik a'
Kereskedők és Filozofusok: másikat az Aris-
tokráta, a' Papok, és a' Nép. Az az el-
ső rész elkerülte a' Frantziák' körmit: ez
a' második volt főbbképpen a' szenvedő
rész. Mikor a' Kortesi tagok választattak
's Kadiksba küldettettek, leg több vokot
kaptak a' Kereskedők és Filozofusok, a'
más résznek tagjai nagy részint Frantzia or-
szágba voltak burizoltatva, rész szerént meg-
haltak volt, vagy pedig katonáskodtak.
Tehát a' Kortesi gyűlés nagyobb részint Ke-
reskedőktől és Filozofusokból állott: e-
zek voltak abban az uralkodók. A' Spanyol
kereskedők gyűlölik Ángliát, vagy ennek
kereskedésbeli nagyságáért, vagy pedig

azért, hogy nyomja a' Spanyol kereske-
dést, vagy pedig megfosztja őtet a' maga
plántatartományaitól. Sőt sokakat közü-
lők a' Frantziák barátjaivá tett ez az érze-
kenység, vagy félelem. Ebből a' kútfő-
ből eredtek azok a' hazugságok és rágal-
mazások, az a' háládatlanság 's hiúszeget-
tség, mellyeknek az Anglusok Kadiksban
és a' Középtengeri egyéb kikötőhelyekben
kitétetve voltak, és az az egymás meg-
nem értése, melly a' Spanyol és Anglus ár-
mádák között uralkodott. A' Filozofusok
azok közé tartoznak, kik a' szabadságnak
közönséges gyökérbiszemei (principiumai)
's a' Frantzia revoluziónak példaadása sze-
rént akartak egy Constituziót készíteni.
Ezek kettéb (a' Kereskedők 's a' Filozofu-
sok) buktak meg; ezek voltak a' Korte-
sek; azok és ezek csak egygyet tettek. Ezen
Kortéseknek gyávasága, mikor azon kellett
volna iparkodni, hogy az egész nemzetet
a' közönséges ellenségre gördíthessék, az
ő minden Anglus ellen való irigykedések,
tehetetlenségek, vissza fordult módon tett
lépéseik, a' nagy ügy eránt való lágyme-
legségek, mind ezek valóságos megérdem-
lett megvetetést gerjesztettek ő ellenek:
melyhezképpent minden Anglusnak örven-
deni kell az ő hátalmokuk elenyészéséért.
A' Király a' maga természet szerént való
Szövetségeseinek, az Aristokratáknak, a'
Papságnak és népnek karjaik közé vetet-

te magát. Egy felől állanak a' Király és az Ekklesia, más felől a' Kereskedők és Filosofusok: e' most Spanyol országban a' dolgok' valóságos ábrázattya. A' nép 100 részre osztatván, 99 a' Kirallyal tart. Ő elárulta volna a' népet, ha úgy nem tselekedett volna, mint tselekedett. —

„Néhány száz személyek, tsak azért, hogy titkos vagy törvénytelen úton magokat népképviselőivé neveztették, még nem organumai a' közönséges akaratnak. Semmi esetben nem tartathatik a' Kortesi Gyűlés egy *Provisoriai Hatalomnál* egyébnek. De így sem tett semmi nagyot: tsak közönséges bátorsággal, vagy emberi közönséges böltsességgel sem bírt. Senki nem buslakodhat az ő megbukásáért, senki nem tisztelheti az ő emlékezetét. —

„Nem kötelezhette a' Királyt arrasemmi, hogy ezen Kortesektől készítettett Constituziót elfogadja. Ha azt hiszszük, hogy a' Királyi hatalomnak törvényes voltát vizsgálás alá vonhattuk: egyáltalában megengedődik, hogy egynépgyűlés lépéseinek törvényes voltát is vizsgálás alá vonhassuk, kiváltképpen mikor egy olly bajos munkára teszi a' kezit, mint egy Constituziónak a' készítése. Mitsoda kimenetele lebessen az olyan könnyűgondolkodásnak, melly egy Constituziónak készítését tsak gyermekjátéknak tartja, elég rettentő példáját láttuk ezen új időkben. Nyűgodalmas állapot, megfontolás, hosszas tapasztalás, az egész nemzet' böltsességének egygyesülése, 's a' népnek természeti tulajdonságára, szokásaira, 's erköltsi minéműseire való legnagyobb figyelmezés kívántatnak arra, hogy a' kezünket erre a' munkára teshessük. A' Kortések nem bírtak az erre kívántató tulajdonságok közültsak egygyel is. *Faktzióból*, részrehajlásból állottak egészszen. Minket az a' reménység táplál, hogy a' Király a' nemzetből a' legalkalmasabb személyeket fogja össze hívatni a' végre, hogy a' maga birodalmának fundamentomus törvényeiben 's Országlása mód-

jában tétetődő változásokra nézve ötet tanátsolják. Őtet sokkal inkább szereti a' nép, hogy sem annak hűségéhez számot ne' tarthatna. Bolondság volna attol tartani, hogy hazafiak között való hadakozás üti-ki Spanyol országban magát. A' megbukott rész gyenge és kétségbe eső volt; tsak a' Kortesi gyűlésben tudta mutatni magát.“

Egyéb Dekretomai között, mellyeket mostanság kiadott *Ferdinandus* Király, egy által mind azok a' társaságok tilalmaztatnak, mellyek a' köz jónak és rendnek megháborítására szolgálhatnának (a' hova számláltatik a' *Freimauerség* is); a' Papságnak közönségesen ajánltatik, hogy az ő megyéikben élő embereknek tselekedeteikre, írásaikra, 's gondolkodásaik módjára figyelmetesek legyenek, 's vigyázzanak, hogy az igaz tudománytól el ne távozzanak, 's magokat az újítóknak tudományaira vétettettai ne engedjék, mellyek a' Státusnak ártalmasok; gondjok legyen, hogy a' *Seminariumok*ban tsak az igaz hitel megegyező könyvek olvastassanak, az olyanok ellenben, a' mellyek religiói, politikai, vagy erköltsi tévelygéseket foglalnak magokban, megtiltassanak, 's a' papi hivatalokra is tsak olyan személyek jövaltassanak és ajánltassanak, a' kik az e' féle tévelygő vélekedésektől irtóznak. —

Azokra a' személyekre nézve is adottki a' Király a' Szent Ferdinandus napján egy Dekretumot, kik az ő Felsége' távol léte alatt formálódott külömbkülömb szakadások közzül valamelyikhez tsapták voltak. —

Abban foglalatoskodik Király ő Felsége, hogy lassanlassan minden dolgokat a' magok előbbeni állapottyokra visszahelyheztesse. Különös figyelmetességet fordított ő Felsége a' Szerzetes Papságra is, 's a' Barátokat és Apátzákat az egész országban visszahívta a' magok Klastromaikba, mellyeket elhagytak vala. Ezeknek fejüket, kik a' magok háládatossá-

goknak kinyilatkoztatása végett ő Felségehez mentek, nem csak különös audientziára bocsátotta 's nagy kegyességgel fogadta, hanem azt is megengedte nékiek, hogy a' kezit megtsókolhassák, a' melly kegyelemmel eddig csak a' *Grandesek* élhettek Spanyol országban.

A' tengeren túl lévő (Ámerikai) tartományokhoz is egy Dekretomot bocsátott Jun. 4-dikén a' Király, melyben fontos indító okoknak előhordása által iparkodik arra venni őket, hogy az anyaország' kebelébe térjenek vissza, 's meghívja őket, hogy oly személyeket válogassanak - ki, a' kikhez bizodalommal viseltetnek, 's küldjenek Spanyol országba az ott tartandó új Kortesi gyűlésre.

Wellington, a' Hertzeg *Wellington*' testvére, a' Madridi Anglus Követ, az alatt, míg a' napokban ez a' nagy vitéz a' Király' látogatására Madridba menyén néhány napokig ott tartózkodott, fényes és gazdag bált adott, mellyen a' Király is megjelenni méltóztatott. E' történt Ferdinandus napján. Ugyan ezen napon nevezte a' Király az Arany Gyapjas Renduek tagjaivá az Orosz Császár és Prussus Király ő Felsegeket, az Angliai Régens Princzet, Lord *Wellington*, 's a' Frantzia külső dolgokra ügyelő Ministert a' *Benventi* Hertzeget. — Azt erősítik, hogy Lord *Wellington*, mint maga is Spanyol Hertzeg, következőképpen első rangú *Grandes*, 's külömben is nagy tekintetű ember, az ő mostani Madridban való megjelenése által nem keveset tett arra, hogy a' Király egy új Kortesi gyűlésnek tartását megigérette.

Olasz Ország.

Velenozéből az onnét járó *Giornale* nevű újságban Junius 22-dikén írták, hogy a' Rómából oda érkezett külömbkülömb levelek szerént oly hírdetést adott - ki a' Szent Atya, hogy néhány Szerzetes Papi

Rendek, mellyek ott a' Frantzia uralkodás alatt eltöröltettek vala, ismét helyre álljanak. Junius 31-dik napján pedig, mint *Sz. Ignátz*' napján, Pápa ő Szentsége a' *Sz. Ignátz*nak templomában, magamisért mondani, 's ennek alkalmatosságával a' *Jésuiták*' társaságának visszaállittatását illető Bullát kihirdettetni szándékozott.

Az *Araui* Helvétus újságban ezeket olvassuk a' Római környúlállásokrol: —

„Azon személyeknek elfogattatásokrol fogva, kik a' Pápa' fogságra való vitettése végett az ő Szentsége palotájába való behágásban az 1809-dik esztendő' *Julius*ának 6-dik napjára virradó éjjel, részszültek volt, semmi további kemény eszközök elő nem vétettettek azokon kívül, a' mellyek elmúlásztatlanoknak lenni tartattak. Néhány Fő Papok méltóságokból letétettek; némelly személyek, kik között rangos emberek is taláttanak, titkos fogságra vitettek; mások, 's ezek között *Princzek* is, kéntelenek voltak rossz néven nem venni, hogy ő Szentségének udvarolni akarván, bé nem bocsátattak. Naponként több több elfutott vagy számkivetésbe küldetett emberek érkeznek vissza. Mitsoda határozások fogának mind azok ellep a' személyek ellen tétetténi, kik a' Császári országlás eránt való hitet letették vala, még nem tudatik. Hogy egy is közülök valamely hivatalba még nem maradhat, ez a' leg kissebb büntetés lehet néajok nézve, minthogy ő Szentsége a' maga Statusáról soha le nem mondott, és a' maga alattvalói közül a' neki tartozó hűség alól senkit fel nem oldozott. Eppen ily kevéssé tudjuk, mitsoda sors várja azokat, a' kik neveiket azon nyilatkoztatásnak alá írták, melly által a' Pápa' visszajövetele 's a' papi országlás ellen protéstáltak. Várhatnak - é a' Klástromok valamely reformátiót, 's há igen, milyent? ez iránt sem lehet még valamely hamárjában való határozást remélneni: hanem, mint bizonyos ügy erősítik azt, hogy a' Szent Atya ezen

napokban a 'Jésuiták' templomába fog menni, azt megszenteli, és a 'Jésuitáknak' vizsztatéttetéseket illető Bullát kihirdetteti, melynek kihirdetése után három napi imádságok fognak ugyan azon templomban tartatni (Ezt az *Araai* tikkelyt össze lehet vetni a 'Velenczeivel').

Turin, Jun. 14-dikén. Itt egy Dekretoma jött ki e' h. 10-dikén a 'Király' nak, melly által mindenféle titkos gyűlekezeteiket illető régi parantsolatok megújittattak; szoroson megtiltatott név szerént a 'Freimaurek' társasága, mint 1794-ben Május 20 dikán történt volt. A' kik ennekutána e' parantsolatot általhágják, ha hivatalbeli személyek voltak, az első alkalmatossággal azonkívül, hogy hivatalukat elvesztik és soha semmi közönséges hivatalra fel nem vétetnek, még két esztendei tömlötzt is szenvednek. A' kik tiszttségbe nintsenek először 5 esztendei tömlötzre büntetnek. Másodszor rajta találván, minden külömbég nélkül 10 esztendei tömlötz leszen a' büntetések. Az ő szálaikban találtató minden készültek, pénz és egyebek elvételnek. Keményen megtiltatott továbbá valamelly könyveknek engedelem nélkül való kinyomtatattása, vagy idegen földről való behozattatása, valamint szintén az illetlen képeknek is. A' könyvnyomtatóknak és árusoknak megparantsolatott, hogy ha mi tiltott portékájok van, egy hónap alatt az országhol kiküldjék, vagy akármí más egyéb módon elenyésztessek. E' képpen tilalmaztatnak az úgy nevezett szerentsejátékok is.

Austriai Lombardiában az előbbeni Országlovszéknek minden cimerei leszedtetvén, az Austriaiak rakattak fel helyekbe; a' három színű kokarda megtiltatott, 's minden rendelések és törvények az I-ő Ferentz Császár es Király nevében hirdettesnek ki. A' Polgári törvényes könyvben az a' tikkely, melly által az elválás megengedetett vala, erőtlenné tetteit

addig is, míg meghatározott végzés tetteik eránta. Báró *Heldenfeldi Meyer Antal* úr a' *Mantuai* Cs. K. Kormányozó kihirdettette ott, hogy mindenféle titkos társaságok szűnyenek meg. A' *Lukai* Komendáns Cs. K. Generális Gróf *Stahrenberg*, meghívta egy hirdetés által az oda való lakosokat, hogy minden gyűlölségeskedéstől 's üldözésektől szűnyenek meg.

Nápoly városában és a' kikötőhelyben fényes pompával inneplették az ott lévő Anglusok a' magok Királyok' születése napját Jun. 4-dikén. A' Nápolyi Király is követet küldött ki az ott lévő Anglus Fregát Komendánsához az ő Királya nevezetes napjának köszöntésére: a' Külső Minister Hertzeg *De-Galló* pedig nagy ebédet adott, mellyen más idegenekkel együtt sok Anglusok jelen voltak 's Anglia' boldogságáért jókat ittak. Az Úrnapí bútsújárás fényes pompával tartatott Nápolyban; a' Király is járt egész udvarával együtt. A' *Siciliából Nápolyba* jövő hajók leg nagyobb barátsággal fogadtatnak, 's a' kereskedés igen virázzik köztök.

Nagy Britannia.

Jun. 14-dikén *Oxfordnak* 's az ott lévő híres Univeritásnak meguézésire mentek a' Londoni nagy vendégek. Reggeli 6 óraker indultak meg, pedig a' Császár csak 4 óraker jött vala el a' *Cholmondely* Grófné báljából. Fogadtatásokra előre kiment volt Lord *Greenville Oxfordba*. Az Oxfordi Polgármester köszöntő irást nyújtott-hé az Orosz Császár és Prussus Király ő Felsegeknek. Minden Collégiumokat, templomokat, oskolákat, nyomtatóműhelyeket, 's egyebeket gyalog látogattak meg ő Fgek. A' könyvesház' nagy szálaiban fényes vendégséget adott az Univeritás, hat asztal mellett, mellyeknek egyike 80, öt pedig húszhúsz személyekre voltak terítelve. Az úttza, mellyen ezen szála felé mentek a' vendégek, drága szőnyegekkel

volt felékesítve. Estvére az egész város meg világosított. A' megvilágosított utcákon járó Uralkodókat kísérték a' polgárokon és tanulókon kívül a' környékről oda gyülekezett mindenféle öltözött falusi lakosok. Éjjeli 1 órakor nagy eső és menydörgés támadván véget vetett a' világosításnak és sétálásnak. —

Jun. 15-dikén reggel az úgy nevezett theátrum szalájába mentek a' vendégek, melynek közepén egy felemelt helyen veres bársonnyal bévont karos székek lévén helyheztetve, a' középsőre a' Régens Princez, jobbra felől az Orosz Császár, bal felől a' Prussus Király, a' Császár mellett az Oldenburgi Hercegné, s a' Prussus Király mellett az Universitas' Cancellarius, leültek. Ezek mellett két felől egy kevéssel alább az idegen Princezek és egyéb fő rangú vendégek ültek, azok job; ezek bal felől. A' Régens Princez, s az Orosz Császár és Prussus Király, Doktori palástba voltak öltözve, s e'képpen ülve edta által a' Cancellarius a' két utolsónak a' Doktori Diplomákat, mellyek mint Törvény Tudomány Doktorainak számokra, már előre elkészítetve voltak. Az után Lord *Wellington* projektálta Dokornak a' Cancellarius, és a' Felsőes új tagok is vokoltak réá, s ő is Doktorrá tétetett. Hasonló megtiszteltetést nyertek Hertzeg *Metternich*, az Orosz Követ Gróf *Lieven*, és F. Marschal Hertzeg *Bircher*. Délután vissza térteka' nagy vendégek *Oxfordból Londonba*, melyről azt jegyzik meg, hogy a' Császár a' testvérével az Oldenburgi Hercegnével egy fedeletlen szekérbe ülven, rettenetes eső érte-el az útban, és igen megázta, s csak másnap reggeli 3 órakor érkezhettek meg Londonba, s minthogy Lady *Jerseynek* megígérte vala Császár ő F. ge, hogy azon bálba, mellyet ez a' fő ászszonyság akkor éjjel adott, meg fog jellenni; tehát egyenesen ment hozzá s reggeli 6 óráig tántzolt nálla. —

Jun. 16-dikán gyönyörködve szemlélték a' Császár is Király ő Felsőgek a' Pál templomában 7000 árva gyermekeket, kiket az Anglus nép neveltet nagy lelkeséggel. Az isteni tiszteleten végig ott maradt a' Császár. Ez nap Lord *Castlereagh* adott igen fényes asztalt a' Koronás fejeknek, kiken kívül minden nemzetbeli, ekkor Londonban találtatott fő személyek jelen voltak ezen vendégségen. Innét a' theátrumra, s azután *Hefford* Marquise-hoz mentek ő Felsőgek, a' hol találták a' Régens Princezet is, ki csak ekkor érkezett vissza *Oxfordból*. — Jun. 17-dikén a' Londoni kereskedők adtak az ott lévő Felsőeknek egy vendégséget, melyről azt mondják, hogy még nem volt párja. — Az újabb tudósítások szerint nem Jun. 20-dikán, hanem még csak 23-dikán, vagy 24-dikén indultak vissza ő Felsőgek Londonból. A' Császár *Hágán* által *Karlsruhe*, a' Prussus Király pedig *Boulognén* és *Dijonon* által *Neufchatel* felé szándekoztak ejteni útjokat, a' melly Prussus tartomány még nem látott többször Prussus Királyt. — Londonban Prussus Király most előszőr, Orosz Császár pedig másodszer járt. Lord *Wellington* Madridból útját *Párison* által vévén, Londonba várattott.

Frantzia Ország.

Azt beszélik, hogy Frantzia ország' résziről Hertzeg *Benevent* nevezetett-ki a' *Bétsi Congressusra*, s úthoz készíti magát. Spanyol ország' résziről *Don Labrador* nevezetett-ki ugyan ezen Congressusra, s erre felé folytatván útját már eljött Párisig. Hertzeg *Metternich* és Lord *Castlereagh* is várták Párisba, ő is hasonlóképpen Béts felé sietvén Londonból.

M. *Droust* 18-ikban megérkezett Hamburgból Párisba: de már 19-dikben elment onnét *Savigny* nevű jóságára.

A' Hamburgi Frantzia volt őrző sereg Páris felé folytatván útját már keresztül ment *Mastrichton*. Előkölt és a' *Wésseli* Prussus őrző sereg között véres összeütközés történt ezen utazás közben.

Princez *Eugenius* (az Olasz országi volt Vice-Király) most Párisban tartózkodik. Egy magános házhoz szállott-bé. — Marschal *Massena* is Párisban van.

A' Betsület-Légiónak czimerin ilyen változás tétetett. Egyik felén szemléltetik a' *IV-dik Henrik* mejjképe; a' másikon három liliumok. Oly hír terjedvén-el, hogy ezen Rend emekutánna csak polgári személyeknek fogna adattatni, nyilván ki hirdette a' Monitör, hogy ez nem igaz.

A' Frantzia katonaságnak új elintéztése szerint, *Berry* tartományában a' *Tarenti* Hertzeg (Macdonald), *Normandiában* Marschal *Jourdan*, *Provinciában* Marschal *Massena*, *Lyonnaisban* a' *Castiglionei* Hertzeg (Moncey), a' *Bordeauxi* tartományban az *Aluferai* Hertzeg (Suchet) nevezettek fő Komendánsokká.

Azt írják a' Párisi újságok, hogy ott soha sem volt az idegenek' sokasága oly nagy mint most; 80 ezerre teszik a' számjokat.

Azt a' megjegyzést tévén a' Londoni Muzéumról annak egyik mostani nagy szemlélője, hogy tsakugyan még is gazdagabb annál a' Párisi, azt felelte az elsőnek az Igazgatója, hogy: a' Londoni Muzéum' kintsei mind kész pénzzel vásároltattak, a' Párisi Muzéum pedig nagy részint — elvévés által gyűjtetett össze.

Német Ország.

A' Bavariai újságokban négy Hirdetés jött ki, mellyek között kettő Tyrolisnak és Vorarlbergnek az Austriai tartományokhoz való visszatéréseket, a' más

kettő pedig a' Würtzburgi Nagy Hertzegségnek, s az Aschaffenburgi Hertzegségnek, a' Bavariai Udvar' birtokaihoz leendő tsatoltatásokat illeti. E Marschal Hertzeg *Wiede* már megérkezett *Aschaffenburgba* ezen Hertzegségnek a' Bavariai Király' nevében való elfoglalására, a' hova Jun. 25-dikén Báró *Hugel* Cs. K. telyeshatalmú Minister Ur is elutazott vala Frankfurtomból, hogy mint az Austriai Császár ő Felsége biztosa, a' nevezett Feldmarschal úrnak, Király' nevében általadja ezen Hertzegséget. *Aschaffenburgból Würzburgba* szándékozott venni útját hasonló végre a' Feldmarschal ő Hertzegsége. — A' négy Hirdetésnek, mellyek ezen tárgyat illetik, mind egy formák, melyre nézve, hogy a' helynek kedvezzünk, tsak azt teszszük ide, a' melly *Tyrolist* illeti: —

„Mi *Maximilian József*, Isten' kegyelméből Bavarai' Király'ja, etc. etc.

„Az Austriai Császár ő Felségével tett barátságos egygyezésünknek ereje szerint a' Mi és Királyi Háznak' birtokában volt Fejedelmi Grófság *Tyrolis*, azon kiterjedése és határai szerint, mint a' Posonyi Kötéshez képest hozzánk jött vala, vissza tér ő Austriai Császári Felségéhez. Mi hírrül adjuk ezt a' mi Országaink' lakosainak, Szolgáinknak, s az említett tartománybéli minden alattvalóknak, s őket minden tránthus való vasalusi és alattvalói kötelelességek alól forma szerint feloldozván, s őket minden feltétel nélkül újj Urokhöz igazítván, azzal a' bizonyossá való tevéssel reszertjük-bé a' nevezett tartományban való Országíói foglalatosságunkat, hogy egyébránt annak lakosaihoz mindenkor Királyi kegyelemmel fogunk viseltetni. Kült *Mönachiumban* Junius 19-dikén 1814.

Maximilian József. — Gróf *Mongelis*.

Julius 2-dik napján adtak 100 Forint Huszas pénzért 225 1/4 forintot Váltó-
szedőben: